

ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

Град Нови Сад
ГРАДСКА УПРАВА ЗА ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

oebs

Organizacija za evropsku
bezbednost i saradnju
Misija u Srbiji

ZELENA STOLICA

САДРЖАЈ

ШТА ЈЕ ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА?	3
ЛИНЕАРНО / ЦИРКУЛАРНО	4
КАПАЦИТЕТИ НА ЛОКАЛУ - НОВИ САД	
И ЦИРКУЛАРНИ КАПАЦИТЕТИ	5
ГДЕ ЈЕ ИНОВАЦИЈА ТУ ЈЕ И РАЗВОЈ	10

ШТА ЈЕ ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА?

ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА
↓
РЕГЕНЕРАТИВНИ ЕКОНОМСКИ СИСТЕМ

Подразумева умањивање, успоравање и продужавање материјалних и енергетских циклуса унутар производње осмишљавањем и стварањем производа са животним веком који је максимално продужен.

Овај модел подразумева избалансиран и одржив економски и еколошки аспект.

У основи заснива се пре свега на иновативности, а стубови који овај модел одржавају као циркуларан јесу продужење животног века производа (максимално искоришћење) и рециклажа.

ЛИНЕАРНО / ЦИРКУЛАРНО

Линеарни модел је доминантни модел данашње привреде и заснива се на следећем функционалном принципу:

Узми - направи - искористи - баци

Овакав начин привредне производње и потрошње генерисао је велику количину отпада који условљава повећану потребу за депонијама. Највећи проценат генерисаног отпада јесте хетерогени комунални отпад из домаћинстава. Међутим, већина „проблематичног“ отпада је уствари рециклабилна.

Након производње производа и његове потрошње следи губитак његовог животног века.

Циркуларни модел се заснива на кружењу материјала у економији где се, за разлику од линеарног, у циркуларном моделу отпад сматра сировином чијом прерадом (рециклажом) обезбеђујемо стварање нове сировине за даље коришћење. Овакав систем у фокус позиционира очување животне средине и њену одрживост, штеди природне ресурсе и смањује потребу за депоновањем. Веома битно је и фаворизовање пажљиве потрошње енергије и коришћење обновљивих извора за производњу исте.

Проблеми линеарне економије:

- загађење животне средине
- нарушавање здравља
- претерано трошење ресурса
- слабо искоришћени сировински капацитети

Решења циркуларне економије:

- заштита животне средине
- устеда ресурса
- економска стимулација и нова радна места

КАПАЦИТЕТИ НА ЛОКАЛУ - НОВИ САД И ЦИРКУЛАРНИ КАПАЦИТЕТИ

Зелена економија и рад на заштити животне средине путем подизања свести, образовања и активизма грађана представљају стубове одрживог развоја. Нови Сад као град који поседује велике људске али и природне капацитете има велик потенцијал за развој и одржавање циркуларног економског модела. Пројекти који су реализовани и они чија је реализација у плану говоре у прилог томе. Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада као и Јавно комунално предузеће „Градско зеленило“ на локалном нивоу примењивали су зелено-економске моделе (више о томе у наредном поглављу).

Комунални отпад представља најизраженији изазов града по питању његове прераде и одлагања. Као и у другим великим градовима, у Новом Саду количина комуналног отпада по глави становника је изузетно велика, с тога ова врста отпада представља озбиљан ресурс за производњу зелене енергије али и његову прераду и коришћење у друге сврхе.

Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године ("Сл гласник РС"; бр 29/2010), успоставља систем за смањење одлагања биоразградивог отпада на депоније за 25% до 2022. године, 50% до 2026. године и 65% до 2030. године.

Изrada регионалног плана управљања отпадом је стратешки документ региона градова и општина Нови Сад, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Србобран, Темерин и Врбас који има за циљ презентовање тренутног стања али и дефинисање приоритета, као и правца и динамике за даље решавање проблема управљања отпадом наведених општина које генеришу 200.000 т отпада годишње. Из наведених разлога у плану је изградња Регионалне депоније.

У плану је увођење система „две канте“ сува и мокра које ће служити за примарну селекцију сувог и осталог отпада из домаћинства што је први корак у сортирању. Рециклажни капацитети у виду ресурса на територији града су веома велики али успостављање самог механизма рециклаже изискује још рада на датој тематици.

Компостилиште - одрживо управљање комуналним отпадом.

Производња и коришћење произведеног компоста третирањем зеленог отпада. Формирање компостилишта део је Регионалног плана за управљање отпадом са територија Града Новог Сада и општина Бачки Петровац, Бачка Паланка, Србобран, Темерин и Врбас у периоду од 2019-2028 године. Компостилиште је у надлежности ЈКП „Градско зеленило“.

Коришћење зеленог отпада са јавних површина на територији Града Новог Сада за производњу компоста представља унапређење система управљања које је кључно за даљи развој . Поред тога смањује се продукција угљен диоксида у атмосферу чиме се доприноси смањењу ефекта стаклене баште и борби за смањење глобалног загревања.

Град Нови Сад је у протеклом периоду реализовао пројекте који су од значаја за енергетску ефикасност. Ови пројекти блиско су повезани са циркуларно-економским темама. Пример: пројекат суфинансирања грађана при куповини бицикала у циљу оснаживања коришћења алтернативних видова превоза.

Поред тога Градска управа за заштиту животне средине на своју иницијативу, уз финансирање али и сарадњу са невладиним организацијама радила је на едукацији и оснаживању зелених тема на територији Града Новог Сада.

ZELENA STOLICA

ГДЕ ЈЕ ИНОВАЦИЈА ТУ ЈЕ И РАЗВОЈ

Одрживост и циркуларно економски начин размишљања подразумевају развој идејног стваралаштва. Идеја је иницијални аспект пословања. Зелена економија пружа огромну могућност за напредовање и усавршавање, као и профилисање малих и средњих предузећа на локалном нивоу.

На територији града не постоје формирани званични локалитети за сортирање, прераду и откуп на пример био уља. Међутим поједини локални предузетници показали су иницијативу и посветили своје пословање овој тематици, откупу и преради.

Екологија и економија су два уско везана профила који адекватно корелисаним односом омогућавају профитабилну експанзију једног друштва што у привредном, што у културном аспект.

На крају, не заборавимо најбитнију корелацију:

Појединац на локалу - друштво у глобалу.

Штампање ове публикације је омогућила Мисија ОЕБС-а у Србији. Ставови изречени у публикацији припадају искључиво ауторима и не представљају нужно званичан став Мисије ОЕБС-а у Србији.

